

Să ne întorcem în timp cu nouăzeci de ani, 1913. *Ilustrațiunea Română* publică în trei numere, și anume 5, 10 și 11-12, o prezentare a Galeriei din strada Renașterii, semnată de I.T. Teodoru. Pentru început să-i dăm cuvântul autorului:

„Când se vorbește de educația noastră artistică, de îndrumările noi ale meșteșugului pictural, de progresele care scapără sub străduințele artiștilor noștri de seamă, se nesocotește un trist dar mare adevăr: că nu avem *galerii* – acele minunate temple de artă care îndrumază pe artiști și educă masele în spiritul artei adevărate.

Galeriile artistice sunt instrumente de cultură indispensabile prosperității artelor. Nu se poate concepe inexistența lor, mai ales într-o țară în care publicul, în general, este cu totul străin de o cât de elementară educație artistică, care să îngăduie, pe departe măcar, o stimulare a gustului de frumos.

Și totuși, sărăcia de galerii persistă în necazul acelor care văd în aceste galerii adevăratele izvoare de la care am putea avea foloase reale și spre satisfacerea operelor necercetate sau nebănuite care odihnesc în liniștea saloanelor colecționarilor sau care în chip foarte firesc trec granița în mâinile negustorilor de tot soiul.

De abia în ultimul timp am găsit în diferite reviste note răzlețe care accentuau mai mult sau mai puțin căror nevoi corespunde înjgheburile așa numitelor *galerii artistice*, și am avut o deosebită satisfacție citind că marele nostru român, d. Ion Kalinderu, și-a orânduit bogatele colecțiuni artistice în așa chip încât să le poată pune cu înlesnire la dispoziția oricui va voi să le cerceteze.

Într-adevăr casele din strada Renașterii, cu înfățișarea ciudată ce ți-o dă contrastul exteriorului cu multele pietrări arheologice din curte, ascund cea mai mare galerie de tablouri, obiecte de artă și piese de muzeu, pe care o avem în România.

Pentru iubitorii de artă, s-ar putea zice că Galeria Kalinderu este o adevărată comoară, cercetată de prea puțini oameni și cunoscută și mai puțin. Mi s-a spus că acei care au vizitat galeria d-lui Kalinderu au rămas uimiți de bogățiile colecțiilor, de raritatea pieselor, de frumusețea aranjamentului care este mai presus de orice închipuire și care te impresionează în chipul cel mai plăcut.

Ispitit de minunea că în București se găsește o astfel de galerie, am căutat s-o vizitez cu orice preț.

Mulțumită amabilității d-lui Kalinderu, am obținut pentru *Ilustrațiunea Română* favoarea de a fotografia câteva interioare și tablouri de seamă, și am putut cerceta mult timp galeria care de fapt este un mare muzeu, interesant, extrem de

interesant atât din punct de vedere al artei în general cât și din punctul de vedere al artei românești”¹.

Dar cine a fost acest domn Kalinderu?

Ioan Kalinderu s-a născut în București, la 28 decembrie 1840 din părinți bogați. A terminat studiile la Paris unde a luat doctoratul în drept.

Întors în țară e numit procuror, dar ajunge repede membru și prim-președinte al Tribunalului de Ilfov, supleant, membru și prim-președinte al Curții de Apel din București, în sfârșit membru la Curtea de Casație. Apoi a fost administrator al domeniilor și pădurilor statului, director regal la Berlin al Căilor Ferate Române, în 1881-1882, când guvernul lui Ion C. Brătianu i-a încredințat greaua misiune de a fi intermediarul răscumpărării lor.

După retragerea sa din magistratură s-a întors la vechile sale ocupații: studiile de drept. Cu ani în urmă a publicat un studiu despre neretroactivitatea legilor și un studiu în limba franceză asupra izvoarelor dreptului roman apreciat favorabil de mai mulți juriști francezi.

Astfel publică la Paris, în 1885, un volum intitulat *Droit prétorien et réponses de Prudentes* care tratează despre toate transformările suferite de pretură de la instituirea ei până în timpul Imperiului.

La 1896 colaborează la noua revistă înființată în limba franceză de N. Basilescu, sub titlul *Revue générale du droit et des sciences politique* publicând mai multe articole din care unul a apărut în limba română, intitulat *Consiliul împăraților la Roma și Constantinople*, un nou apendice asupra edictelor și mandatelor imperiale.

Academia Română l-a ales membru în secția istorică unde a citit în sesiunea generală lucrarea sa, *Studiu asupra celor XII tabule*.

În 1890 a publicat o nouă lucrare istorică, *Viața municipală la Pompei*, scrisă în urma unei călătorii întreprinse la fața locului. Studiul e precedat de o privire generală asupra administrării coloniilor și alegerile municipale tratând cu preferință despre viața și alegerile municipale de la Pompei.

Ultima sa lucrare istorică a fost *Doi antagoniști romani* în care tratează rivalitățile dintre Pompei și Cezar.

Academia Română l-a ales membru corespondent (25 martie 1887) și membru titular (11 martie 1893), vicepreședinte (29 martie 1895 – 1 aprilie 1898; 26 martie 1901 – 23 martie 1904) și președinte (23 martie 1904 – 18 aprilie 1907). La 18 martie 1894, în cadrul discursului de recepție, a vorbit despre *Episcopul Melhisedec*.

Din 1884 când au fost înființate Domeniile Coroanei devine administratorul lor. După instrucțiunile lui Carol I, trebuia ca Domeniile Coroanei să aibă un caracter de „folos social și național”. A clădit școli, biserici, a înființat biblioteci, ateliere de

¹ „Ilustrațiunea română”, 1913, nr. 5, p. 74.

lucru manual, a răspândit o *Biblioteca populară* alcătuită sub îngrijirea sa din broșuri care prezenta cunoștințe folositoare, astfel încât comunele de pe Domeniile Coroanei să devină modele de progres pentru toată țara.

După alegerea sa în Academia Română Ioan Kalinderu și-a inaugurat intrarea oferind Academiei moștenirea Otteteleșanu, 3 milioane de lei, din care s-a clădit școala de fete de la Măgurele².

*
* *

Să dăm cuvântul, din nou, lui T.A. Teodoru:

„Exteriorul caselor care adăpostesc galeria, îți fac impresia unei construcții pe care un burghez cuminte a făcut-o cândva mai mult pentru mulțumirea sa sufletească, decât pentru a răpune invidia vecinului. Casele, ce e drept, un stil de o simplitate impunătoare și n-ai bănuși cătuși de puțin că în interior se ascund adevărate comori artistice, dacă pietrele arheologice din curte, cu aerul lor plin de o gravitate mistică, de o mândrie rece și solemnă, nu ți-ar spune: *“Trecătorule, oprește-te; aici este un templu al artei.”*”

Pietrăria asta de preț, risipită eu socoteală în curte, îți împrumută ceva din pietatea ei nedeslușită.

Dacă exteriorul caselor îți atrage atenția prin câteva decorațiuni necomune, puse parcă înadins ca să știrbească simplitatea stilului, interiorul cu încăperi multe, luminoase, greu încărcate cu obiecte rare, de preț, tablouri scumpe și lucruri de mare însemnătate, te uimește. Te uimește mai ales tovărășia armonică a lucrurilor și a pânzelor scumpe, gustul desăvârșit cu care sunt așezate, o estetică rafinată, de o eleganță meșteșugită care împrumută aspectului, în general, o impozantă neobișnuită, o grandiozitate solemnă.

De aceea privești cu o evlavie deosebită fiecare lucru, și simți un amestec de mulțumire, de uimire, și de respect nemărturisit cum te reduce pe tine om care veniși din afară cu atâta voioșie, la un pitic umil, pierdut printre acele grandioase și uriașe opere de artă la care au lucrat geniile atâtor secole³.

Dar să-l urmărim pe I.A. Teodoru în vizitarea Galeriei Kalinderu.

Printr-o mică sală lăaturalnică împodobită cu lucruri țărănești, faianțe cu motive naționale, buciume, fluieri, cruciulițe, paftale, incrustații și picturi pe lemn cu motive naționale, pătrunzi în subsol. Acesta este compus din patru încăperi și este rezervat în întregime *antichităților greco-romane și medievale*. Aici se găsesc faianțe prețioase în genul celor lucrate de *Luca della Robbia*, lucrări de majolică din vechile castele germane (sec. al XVII-lea), unele chiar mai vechi, bronzuri reprezentând

² Dr. Dorina, N. Rusu, *Membrii Academiei Române, 1866- 1996*, p. 186.

³ “Ilustrațiunea română”, 1913, nr. 5, p. 75.

îngerăși în genul lui *Donatello* și basoreliefuri cum ar fi „Daniel în cușca cu lei”, „Moise scăpat de la moarte”, „Judecata lui Solomon”, „Fântâna nevinovaților” a lui Goujon etc.

Pe unul din coridoare găsim basoreliefuri romano-bizantine și subiecte decorative asemănătoare aceluia care sunt în cele mai vechi colțuri ale bisericii San Marco.

Colecția de vase antice, urne și amfore romane descoperite în Dobrogea sunt expuse printre abundența de statui din marmură și piatră din diferite epoci întrecându-se toate prin frumusețea și vechimea lor. Sculpturi vechi, animale stilizate; fauni cu rânjetul sfidător, măști antice, podoabe cu care anticii își împodobeau locuințele, toate îți dau impresia că te găsești într-un muzeu de arheologie. Ceramica bine reprezentată din toate epocile îți face o idee cum a evoluat această artă.

Trebuie să spunem că geamurile sălilor erau împodobite cu *vitrallii originale* reprezentând arme și diferite familii românești din diverse epoci. Desenele acestor vitralii au fost realizate „cu o adevărată evlavie de fericitul lor proprietar, după documente vechi și după fragmentele vechilor pietre funerare”⁴. Valoarea lor artistică este dublată de aceea istorică, cât se poate de exactă, ne spune ghidul nostru, T.A. Teodoru.

De la subsol, pe o scară, se ajunge la primul etaj. O marchiză elegantă îți deschide două uși care duc într-o sală care poartă de altfel caracterul întregii galerii: o neobișnuită bogăție de lucrări de artă neobișnuite, de o mare valoare.

Două mari gobelinuri de o rară frumusețe îl întâmpină pe vizitator prin culorile lor blajine. Unul cu subiect biblic, altul țărănesc. Pe pereți, portrete: unul din școala lui Rembrandt, alte trei din școala franceză și italiană (sec. XV și XVI).

Anticamera, ne spune T.A. Teodoru, capătă un aer de gravitate, de pietate nedeslușită prin cele patru mari candelabre de dimensiuni neobișnuite. Două din ele, prin statuetele ce le îmbogățesc, încheagă admirabil alegoria tendinței „către libertate”: jos, negrii în lanțurile sclaviei, mai sus oamenii liberi dar purtând încă pe umeri greutatea enorme. Deasupra, copilași liberi gata să zboare ca niște îngeri. Celelalte două sunt de origine italiană, din Pavia, și au ciudățenii de ornamentație, ba chiar și de construcție.

Anticamera, care-ți dă posibilitatea să-ți faci o idee bună despre restul galeriei, prin sculpturile, tablourile și obiectele rare care o împodobesc, are un plafon pictat de Ricci. Bronzuri și sculpturi în marmură, un „Apollo”, „Cesar”, un basorelief de Veyschoss, un „Rege din evul mediu”, „Decebal călare”, „Capul Dianeii” (copie) se armonizează în chip minunat cu tablouri valoroase cum sunt: „Doi nobili danezi”, un portret al ducelui de Anhalt (sec. XVI) etc.

Din această sală de dimensiuni reduse, se intră în *Sala cea mare*.

⁴ „Ilustrațiunea română”, 1913, nr. 10, p. 125.

Portalul sălii îl formează două perdele groase de mari dimensiuni, florentine, cu broderii reprezentând blazoanele familiei de Medicis, reproduse cu multă artă după niște perdele ale palatului Pitti, aflate în acea perioadă la muzeul de antichități din Florența.

Lumina este bună pentru a-ți da seama că suntem într-o sală spațioasă și elegantă, presărată cu numeroase statui și împodobită cu tablouri valoroase.

Privirea îți alunecă, printre statuile mari din mijlocul sălii, către scara de marmură din fundul ei, deasupra căreia, o fereastră largă și luminoasă, înfățișează un superb vitraliu: Mihai Viteazul la Curtea lui Rudolf al II-lea, la Viena.

În mod deosebit atrag atenția plafoanele care reproduc lucrări de seamă strălucind prin coloritul lor fermecător și puterea lor de evocare. Astfel sunt „Les Génies de mées” de Ricci, elevul lui Tiepollo, L’*enlèvement de l’Aurore*” după însuși maestrul menționat mai sus; L’*Apotéose de Venise*”, „Lion de St. Marc” tot de Ricci.

Privirea cade asupra sculpturilor care s-au adunat aici în număr mare. Să amintim doar de „Magdalena”, opera profesorului Santorelli din Florența, „Ajax” după originalul de la Vatican. Apoi clasicele „David” de Benvenuto Cellini, „Venus din Milo” ș. a. reproduse toate în bronz. Sala mare mai are două secțiuni laterale tot atât de luminoase în care se găsesc de asemenea sculpturi remarcabile.

Din loc în loc sunt așezate piese de mobilier valoroase prin vechimea și frumusețea sau sculptura lor, pe care stau „rânduite și cuminiți”, bibelouri și podoabe mici.

Privirea vizitatorului este atrasă de tablourile așezate, în hol, într-o lumină prielnică.

Un *Toulouse* de mari dimensiuni cu nota lui idilică. Te oprești apoi la pânza lui *Monchablon* reprezentând familia Kalinderu la patul unui bolnav operat de doctorul Kalinderu. Urmează portretele doctorului Marinescu, Babeș, Buichiu, Ion Kalinderu, doctorul și doamna Kalinderu, și, în față, Kalinderu-tatăl.

O pânză care se detașează de restul lucrărilor, ne spune ghidul nostru, este: „*Plecarea la vânătoare*” de *Georges Busson*. De remarcat, în aceeași aripă a holului, copia lui Gose „*Fuga lui Loth*” după Rubens.

De partea cealaltă sunt așezate: alături de obiecte de preț, pânze și desene, patru scaune stil Louis XV englez, cel puțin așa spune T.A. Teodoru, cu mici picturi japoneze. Aflăm că valoarea acestor scaune constă în raritatea lor deoarece desenele japoneze sunt făcute sub influența primelor relații dintre Europa și Japonia.

„În staul” de *P. Caro*, o „*Marină*” de Cs. Carrette, un Seitz, „*Sub arbori*” de *Liyeron* sunt doar unele din tablourile expuse aici. Demne de remarcat sunt tablourile lui *Lieberman*, *Voitz* (1817), *Gauerman* (1798), *Konaiski*, *Gregorio* (1655), *Vetten* etc.

Eleganta scară de marmură din fundul sălii ne conduce la etajul superior. Grilajul scării se sfârșește sus cu o bogată ornamentație ce se răsfrânge în trei porți, el fiind o adevărată capodoperă.

Sala acestui etaj este deschisă prin două „admirabile” reproduceri: una după lucrarea lui *Iordaens* aflată în Pinacoteca din München, alta după *Franz Hals* din aceeași pinacotecă.

Plafonul devine tot mai atrăgător prin pictura viguroasă și coloritul pictorului *Verona*. Dar partea cea mai de seamă a galeriei superioare o reprezintă *colecția românească*.

I.T. Teodoru, înainte de a prezenta colecția românească spune:

„Vizitatorul rămâne surprins de bogăția colecției românești, pe care n-o are atât de completă nici statul, nici vreo altă galerie particulară.

Evoluția sculpturii și picturii la noi este minunat redată de varietatea operelor din diferite epoci, începând cu cele dintâi încercări și sfârșind cu producțiunile cele mai recente.

Din acest punct de vedere, muzeul domnului Kalinderu pe care atât de modest îl intitulează *Galerie*, are marele merit de a ne înfățișa viața noastră artistică în diferitele ei faze, de a ne demonstra prin însăși operele de artă etapele și progresele pe care le-am făcut. De aceea *Colecția românească* este aceea care te atrage mai mult și care-ți prezintă un interes deosebit”⁵.

Să începem vizita galeriei românești.

Constantin Lecca este prezent prin tablouri reprezentând „boieri de viță” în costumele lor lungi, după obiceiul vremii.

Pânzele lui *Tătăărăscu* ne dau, spune I.T. Teodoru, o idee oarecum justă despre acest maestru între maeștrii uitat pe nedrept: „Dumnezeu”, „În rugăciune”, „Icar cerând lui Jupiter aripi”.

Pavel Rosenthal îl găsim reprezentat prin pânza „Tip de boier”.

Dintre portretiști și acuareliști îi găsim pe *Constantin Pascali*, *Feldian*, *Trink*, *Sava Henția*, *Sapati*, *Pop* și *Negulici*. Toți aceștia, remarcă ghidul nostru, au fost influențați de școlile italiene. Au mers la Roma, precum au mers mai toți pictorii universali ai epocii.

Începând cu Th. Aman se deschide o eră nouă în care artiștii noștri privesc pictura și sculptura printr-o altă prismă și părăsesc Roma, în favoarea Parisului, care se manifesta atunci, ca și mai târziu, destul de puternic. *Theodor Aman*, întemeietorul școlilor de Arte Frumoase în România, „ca un talent remarcabil, un artist desăvârșit, un virtuoz al penelului în sensul cel mai exact al cuvântului”⁶.

⁵ „Ilustrațiunea română”, 1913, nr. 10, p. 126.

⁶ *Ibidem*, p. 127.

Colecția Kalinderu ne oferă mai multe lucrări ale maestrului din care amintim: *Venus și Amor*, lucrare din primele începuturi, *Elegantă trecând printr-o piață cu câinele său*, *Cadâna sau Fata tânără*.

Dintre tablourile cu temă istorică găsim: *Intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul*, *Lupta de la Călugăreni*, *Adunarea Constituantei*, fără a mai aminti de o mulțime de desene și schițe de o reală valoare.

Tot aici îl găsim pe C. Stăncescu, unul din elevii lui Th. Aman, figurând cu câteva pânze, dar care „sunt departe de a exprima talentul acestui dispărut pictor”⁷.

Andreescu „care a murit prea tânăr pentru a-și fi manifestat plinătatea puterii lui de muncă și a talentului remarcabil pe care-l avea, îl găsim cu toată sinceritatea lui de-a exprima, cu toată subtilitatea poeziei pe care o armonizează atât de exact culorile în *Femeie în repaus*, lucrare de mare merit”⁸. Mai sunt și alte pânze, ne spune I.T. Teodoru, care „sunt cu atât mai valoroase cu cât ele sunt mai rare decât pânzele lui Grigorescu”.

Tot aici îl găsim pe Jiquidî, acel minunat caricaturist care a știut cu atâta artă să scoată din ascuțișul peniței tipuri, biciuind o seamă de oameni cu moravurile lor.

Amintim aici doar două din lucrările sale: „Câini la vânătoare” și „Hamal turc”. Alături de Alpar, Trenk și I. Georgescu sunt și „marinele” lui Eugen Voinescu.

O notă plăcută și valoroasă a încăperii, ne spune I.T. Teodoru, este plafonul lui *Vermont*.

„Poezia inspirând poetul și muzica” – în mijloc – este subiectul de care se slujește maestrul pentru a pune la contribuție întreaga eleganță a stilului său și coloristica care abundă în gamele cele mai bogate de lumină și armonie.

Cea mai interesantă sală e însă sala din mijloc rezervată exclusiv lui *Nicolae Grigorescu*.

Opera lui Grigorescu este așa de bine reprezentată în Galeria Kalinderu încât nu se va putea vorbi de personalitatea acestui mare maestru, fără ca mai întâi să nu fi consultat operele din diferite epoci păstrate de această galerie.

Nici Muzeul Național nu are o mai variată colecție a lui Grigorescu, care să ni-l înfățișeze așa cum a fost – de la modestul zugrav de icoane, totuși priceput, până la „marele, uriașul” Grigorescu, în plinătatea puterii lui de muncă.

Astfel găsim icoane și iconițe semnate „N. Grigorescu” în care îl recunoaștem prea puțin pe Grigorescu de mai târziu.

Din perioada sa de la Fontainebleu găsim în sală câteva pânze, care însă au mai mult valoare istorică decât valoare pur artistică.

Scrupulozitatea desenului din acea epocă ne-o dovedește prin câteva acuarele în care zugrăvește flori și fluturi cu o minuțiozitate de școlar inteligent și harnic. După reîntoarcerea sa de la studiu, Grigorescu devine foarte cunoscut prin pânzele sale ce

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*, p. 128.

oglundesc viața la țară. Galeria Kalinderu posedă un însemnat număr de astfel de pânze, alături de cele ce redau lucruri de eleganță și rafinament orășenesc. Astfel, *interioarele* lui rămase clasice, ocupă un loc special în această sală.

Trecând mai departe trebuie să amintim de minunatul plafon, opera profesorului florentin Karolis, reprezentând „Triumful lui Hercule”.

Printre celelalte lucruri interesante să amintim, deoarece spațiul nu ne permite, de cele două busturi originale ale sculptorului *George Vasilescu*: Caracala și Lucius Verus.

În *Sala a III-a* găsim lucrări în mare parte ale artiștilor noștri în viață, care, pe lângă studiile lor în străinătate s-au manifestat și prin originalitatea atât de necesară pictorului care se respectă. Remarcăm pânza lui *Mirea*, „Doamnă cu pălărie”, lucrare care ne înfățișează talentul și erudiția acestui profesor-pictor.

„Lângă plajă” este un tablou de *Simonide*, iar *Serafim* reprezentat prin câteva pânze din care amintim doar „Femeie cu perle” (care a obținut și o mențiune onorabilă în 1900), „O mahalagioaică”, și „O fetișcană în negru”.

Tot aici găsim și „florile” lui *Luchian* care împreună cu câteva „capete de expresie” îi conferă, în sală, acestui valoros pictor un loc de cinste. Să amintim doar „Cap de femeie” și „Bătrânul”.

Bine reprezentat este *Vermont* cu pânze care îi reprezintă perfect „caracteristicile meșteșugului și mai cu seamă subtilitatea fermecătoare a coloritului armonicos și impresionant”.

Jean Steriadi, unul din cei mai apreciați și mai merituoși pictori, *Verona* cu un renume bine stabilit, *Artachino* care excelează mai mult prin desen decât prin culoare, *Loghi*, *C. Petrescu*, *Strâmbu* și *Mărculescu*, sunt reprezentați prin lucrări care le exprimă personalitatea.

Ștefan Popescu are aici tablouri „care-i caracterizează minunat manierele” și în special „Secerișul”.

Nici *Aricescu* cu „genul” său nebulos, cu peisajele pierdute în aceeași ceață în care artistul își ascunde tot secretul meșteșugului său nu lipsește. La fel cum mai apare în Galeria Kalinderu și *Pătrașcu* „cu crezul său aparte, de o simplitate fermecătoare, cu doză totuși de înclinație către subiectele fantastice și în orice caz degajate de banalitatea formelor”⁹.

*

* *

Sălile românești, cum am arătat, sunt destul de bogate reprezentând diferitele noastre manifestări și curente artistice, începând cu lucrările

⁹ „Ilustrațiunea română”, 1913, nr. 11-12, p. 139.

premergătorilor subjuugați de prejudecățile școlilor străine, ne spune același domn Teodoru, și sfârșind cu „moderniștii” noștri cu mijloace diferite, dar cu un singur scop: arta adevărată.

Să ne continuăm însă vizita în Galeria Kalinderu. Descoperim oă celelalte săli sunt rezervate pictorilor străini printre care remarcăm mulți maeștrii cu renume universal. Unele din ele sunt anume rezervate școlilor naționale: franceză, italiană, olandeză etc.

Un fel de labirint de săli mai mici ascund într-o lumină discretă, alte opere de artă: acuarele, desene, schițe, crochiuri, acvaforte etc.

Printre pânzele străine găsim o „admirabilă lucrare”, „Annonciation” cumpărată de la Antonio Salvadori din Veneția și pe care Wilhelm Bode, Directorul Muzeului din Berlin o atribuie lui *Palma cel tânăr*.

„Amor și Venus” atribuit lui *Sirani* (1610-1670), ună din „cele mai frumoase pânze”, alături de ghilimele „Peisajul” lui *Zuccarelli*.

Să trecem apoi la sălile extreme superioare, așa zisa „Galerie”.

Aici găsim din Școala flamandă, pânze interesante: *Apus de soare* de *Jean Both*, un peisaj de *Ruisdal* precum stă alături și *David Teniers* reprezentat prin „Țărani” și „Interior”.

Din Școala germană întâlnim pictori cu reputație bine stabilită, alături de contemporani valoroși, dar mai puțin cunoscuți.

Albert von Keller are o singură pânză: „Femeie tânără îmbrăcată în costum antic”.

„Femeie citind” este opera lui *Fritz von Uhde*, apoi „Faun” de *Fr. von Stuk*, tratând idila mitologică a nimfelor, și „Scenă de vânătoare” datorată penelului „delicatului” *I. Gelibert*.

Dintre peisagiști se remarcă opera lui *Ehrmans*, „Peisaj de munte” și *Liebermann Ernest* prin pânza sa „Efecte de iarnă”.

Mult mai bogată se prezintă Școala franceză. Printre vechii maeștrii întâlnim un *Poussin*: „Moise scăpat din apele Nilului”. Câteva pânze semnate de *Filip de Chamapgne*, celebrul portretist francez și alte câteva de *Sarguillière*, „Venus” de *Fragonard* și „O sărbătoare” atribuită lui *Watteau*.

Școala peisagistă franceză este destul de bune reprezentată prin câteva pânze semnate de *Corot*, printre care „Malul râului” excelează în geniul acestui maestru. Apoi *Harpignies* - „Peisaj”, un *Daubigny*, „Sena în apus de soare” etc.

Printre compozițiile mai mari, în alt gen, și cu alt subiect, remarcăm „La Bacchanale” de *Emile Lévy*.

Trebuie să amintim și câteva din statuile și statuetele care se armonizează cu eleganța săliilor galerici. În sala mare a ei se află opera lui *Clesinger*, „Lucretia”, o interpretare din *Tit Liviu*. *Rodin*, sculptorul cu care se mândrește Franța, este reprezentat în Galeria Kalinderu prin câteva lucrări, din care amintim o lucrare de început a maestrului, „O tânără dormind” care se găsește expusă în sala franceză a galeriei. Tot

aici se mai găsesc sculpturile lui *Clodion*, „*Le laboureur*” (bronz), un „*Napoleon*” semnat de florentinul *A. Petrelli* și „*L'ouvrier*”, un bronz simbolic de *M. Bouval*.

*
* *

Am ajuns la sfârșitul vizitei noastre prin Galeria Kalinderu. Privirea a fost sumară dacă ținem seama de numărul extraordinar de mare de piese – peste 2500 – expuse în cele 30 de săli, sălițe și coridoare.

Ceea ce nici statul, spune ghidul, nici vreun alt iubitor al operelor naționale n-a putut face – de a colecționa cât mai complet picturi și sculpturi de la premergătorii noștri până la moderniștii deceniului doi al secolului trecut, Ion Kalinderu a înfăptuit cum nu se putea mai bine.

*
* *

Nu putem încheia studiul nostru fără să spunem că strada Renașterii unde a fost și încă mai există casa Kalinderu poartă numele de strada „Speranței” care duce din „Știrbei-Vodă” spre P-ța Walter Mărăcineanu.

Ce s-a întâmplat cu colecția Kalinderu?

La sfârșitul ultimului război mondial, casa fiind în apropierea Palatului Regal a fost bombardată. S-au pierdut unele obiecte de artă, dar, după 1947 cele rămase au fost trecute în patrimoniul Muzeului Național de Artă.

Acum casa Kalinderu are un început de restaurare. Ne întrebăm, va mai fi o Galerie Kalinderu?

KALINDERU GALLERY

- Abstract -

The artistic galleries are very important instruments of the culture, necessary for the prosperity of the art. At the beginning of the 20th century, Kalinderu Gallery was placed on the Renaissance Street and included in its thirty rooms, small rooms and corridors, more than 2500 pieces. At the end of the Second World War, the building which was situated near Royal Palace was bombarded and a part of the heritage was lost, but most important lot of the objects became the property of the National Art Museum.